

2019-12-19
N2019/03241/JL**Näringsdepartementet**

Statens jordbruksverk

551 82 Jönköping

Uppdrag att genomföra åtgärder under 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) att genomföra nedan beskrivna åtgärder under åren 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin för att uppnå livsmedelsstrategins övergripande mål om en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig. Uppdraget syftar till att både utveckla pågående och inleda nya insatser inom främst det strategiska området Regler och villkor, vilket har som mål att utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar.

Åtgärder som ska genomföras under 2020

1. Förstudie för en databasinfrastruktur för lantbruket för att systematiskt lagra och använda data

Jordbruksverket ska precisera ett eller flera konkreta lösningsförslag som fokuserar på en databasinfrastruktur för lantbruket för att systematiskt lagra och använda data för effektivare processer, produktutveckling, optimering av befintliga produkter och tjänster. Den snabbt ökande användningen av sensorer har tydliggjort behovet av att hantera stora datamängder, men också olika format av data. Lösningsförslaget ska utgå ifrån att det ska vara ett öppet system med strukturerade data som aktörer kan aggregera data i och förädla den till ny kunskap. Studien ska inkludera redan pågående arbete, både nationellt och internationellt.

Om förslag innebär offentliga finansiella kostnader, ska förslag till finansiering lämnas. Det offentliga åtagandet och näringens egna ansvar ska diskuteras och analyseras.

Analysen ska genomföras i nära samarbete med berörda myndigheter samt näringsliv och andra aktörer kopplade till livsmedelskedjan. Jordbruksverket får använda 2 miljoner kronor under 2020 för genomförande av denna åtgärd.

2. Förstudie för ett nationellt kunskapsnav

Jordbruksverket ska vidareutveckla uppdraget om Nationell kunskapsförsörjning för en hållbar och konkurrenskraftig animaliesektor (N2017/01029/SUN) och precisera konkreta lösningsförslag som fokuserar på animaliesektorns behov av att stärka kunskapsöverföringen mellan forskning och praktiskt genomförande. Lösningsförslaget ska på sikt kunna utvidgas till övriga näringsgrenar inom primärproduktionen. Om förslag innebär offentliga finansiella kostnader, ska förslag till finansiering lämnas. Förslag på långsiktig finansiering ska vara förenliga med statsstödsregelverket. Det offentliga åtagandet och näringsens egna ansvar ska diskuteras och analyseras. Åtgärden bör ske i samråd med Sveriges lantbruksuniversitet, Research institute of Sweden (RISE) och andra relevanta aktörer. Jordbruksverket får använda 1,5 miljoner kronor för genomförandet av denna åtgärd under 2020.

3. Stärka finansiering av åtgärder inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet

Aktuella åtgärder för vilka nationell medfinansiering ska förstärkas är investeringar inom fiske, investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk samt diversifiering inom fiske. Jordbruksverket får använda 8 miljoner kronor under 2020 för genomförandet av denna åtgärd.

4. Förmedla bidrag för det svenska deltagandet i Bocuse d'Or 2020

Jordbruksverket får i uppdrag att stödja det svenska genomförandet av Bocuse d'Or med 2 miljoner kronor under 2020 i enlighet med förordningen (2018:1500) om stöd för åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin, efter ytterligare beslut från regeringen avseende anpassningar av förordningen.

5. Studie för hållbara livsmedelssystem

Jordbruksverket ska sammanställa och analysera pågående arbete inom hållbara livsmedelssystem. Analysen ska definiera begreppet och visa på vilka behov som finns för att uppnå ett hållbart och konkurrenskraftigt

livsmedelssystem. Viktigt är att studien inkluderar pågående initiativ inom området både nationellt och internationellt.

Analysen ska genomföras i nära samarbete med Livsmedelsverket och Sveriges lantbruksuniversitet samt näringsliv och andra aktörer kopplade till livsmedelskedjan.

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 2 miljoner kronor under 2020.

6. Studie för utveckling av kött- och charkutbildningar

Jordbruksverket får efter ansökan ge branschorganisationen Kött- och Charkföretagen medel för att utföra en inventering av branschens kompetensbehov och utbudet av relevanta utbildningar. Inventeringen ska identifiera eventuella behov av åtgärder för att förbättra kompetensförsörjningen inom branschen. Resultatet ska spridas och tillgängliggöras på lämpligt sätt.

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda högst 2 miljoner kronor under 2020. Stöd får beviljas i enlighet med förordningen (2018:1500) om stöd för åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin, efter ytterligare beslut från regeringen avseende anpassningar av förordningen.

7. Uppdrag att inom ramen för livsmedelsstrategin genomföra Sveriges deltagande i jordbruksmässan Grüne Woche 2021

Jordbruksverket ska genomföra Sveriges deltagande i jordbruksmässan Grüne Woche 2021. Uppdraget ligger i linje med tidigare beslut (N2017/04770/EUI).

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 3,5 miljoner kronor under 2020.

Åtgärder som ska genomföras under 2020–2025

1. Uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin samt livsmedelskedjans utveckling totalt

Jordbruksverket ska utföra åtgärden enligt tidigare beslut (N2017/01029/SUN) dessutom följa upp och utvärdera livsmedelskedjans utveckling över tid. Jordbruksverket ska utifrån denna åtgärd bistå med

kunskap till Tillväxtverket för deras uppdrag att samordna livsmedelsstrategin.

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 1,5 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 1,5 miljoner kronor årligen för åtgärden.

2. Säkra tillgången till växtskyddsmedel för mindre användningsområden

För närmare detaljer om åtgärden se beslut (N2017/02364/SUN).

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 6 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 6 miljoner kronor årligen för åtgärden.

3. Växtskyddsrådet

För närmare detaljer om åtgärden se beslut (N2017/02364/SUN).

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 3 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 3 miljoner kronor årligen för åtgärden.

4. Kompetenscentrum för hållbar hantering av vatten i jordbruket

Kompetenscentrum för hållbar hantering av vatten i jordbruket inrättades 2017 genom beslut (N2017/02364/SUN).

Av det beslut om inrättande av kompetenscentrum från 2017 framgår att fokus på arbetet ska vara att hantera överskott av vatten för att förbättra jordbruksmarkens produktivitet. 2018 års vattenbrist och torka gav konsekvenser i form av lägre skördar, foderbrist och minskad lönsamhet. Detta ökade medvetenheten i jordbruket att vatten är en begränsad produktionsresurs. De behov som uppmärksammades 2017 och som låg till grund för att inrätta kompetenscentrum har således vidgats.

Jordbruksverket ska ta fram en strategi för en hållbar hantering av vatten i jordbruket. En sådan strategi bör innefatta förslag till åtgärder för att hantera:

- underhåll och anpassning av diken och andra markavvattningsanläggningar för en ökad produktion och förbättrad vattenmiljö,

- aktiv förvaltning av jordbrukets samfällda markavvattningsanläggningar för att stödja klimat- och miljöanpassning,
- behov av ökade investeringar i täckdikning,
- ökat behov av bevattning i områden med risk för torka,
- ökad anläggning av våtmarker och småvatten i landskapet för att ge ökade möjligheter för bevattning och bidra till en bättre vattenmiljö,
- säkerställande av en hållbar vattenförsörjning för animalieproduktionen.

Strategin ska redovisas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2020.

Inom ramen för sitt kompetenscentrum ska Jordbruksverket även fortsättningsvis genomföra och initiera kunskaps- och kompetensåtgärder, utföra omvärldsbevakning samt samverka med andra myndigheter.

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 3,5 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 3,5 miljoner kronor årligen för åtgärden.

5. Vildsvinspaket

Jordbruksverket får för genomförande av ett vildsvinspaket använda 13 miljoner kronor under 2020. Medlen får användas först efter ytterligare beslut av regeringen. För 2021–2025 beräknas 9 miljoner kronor årligen för åtgärden.

6. Vattenbrukspaket

Jordbruksverket ska vidareutveckla främjandearbetet av vattenbruket och genom koordinering av den svenska vattenbruksnäringen skapa en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja. Vidareutvecklingen ska särskilt beakta förädlingens och innovationens möjligheter för vattenbruksnäringen samt främja regelförenkling, teknikutveckling och samverkan.

Jordbruksverket får för åtgärdens genomförande använda 6 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 6 miljoner kronor årligen för åtgärden. Stöd till företag får beviljas i enlighet med förordningen (2018:1500) om stöd för åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin.

7. Utveckla arbetet med exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror

Jordbruksverket ska fortsatt utveckla arbetet med exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror i syfte att underlätta för ökad export (N2017/07504/JM samt N2017/06252/JM). Arbetet ska ske i nära samverkan med branschens aktörer. Offentliga insatser inom området och det svenska myndighetsarbetet ska matcha dels livsmedelsindustrins förmåga att exportera, dels omvärldens behov och efterfrågan på livsmedel och jordbruksvaror och ta tillvara på möjligheterna som kommer av det svenska EU-medlemskapet.

Jordbruksverket ska för åtgärdens genomförande använda 6 miljoner kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 6 miljoner kronor årligen för åtgärden.

8. Utveckla arbetet med exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror genom att finansiera den verksamhet som syftar till att få svenska anläggningar godkända för export till tredje land

Jordbruksverket ska utveckla arbetet med exportgodkännanden av livsmedel och jordbruksvaror genom att finansiera den verksamhet som syftar till att få svenska anläggningar godkända för export till tredje land (N2017/07504/JM samt N2017/06252/JM).

Jordbruksverket ska för åtgärdens genomförande använda 1 miljon kronor under 2020. För 2021–2025 beräknas 1 miljon kronor årligen för åtgärden.

9. Bidra till förenkling genom utveckling av verksamt.se

Myndigheten ska utifrån sina ansvarsområden bidra med bl.a. juridisk kompetens och kompetens rörande strategisk it- och verksamhetsutveckling i det uppdrag som lämnats till Tillväxtverket om att förenkla genom utveckling av verksamt.se (N2019/03240/JL).

Utgifter för och redovisning av uppdraget

Utgifterna för uppdraget ska belasta det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, upptagna anslaget 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor, anslagspost 1.

En redovisning av uppdragets genomförande och en ekonomisk redovisning per åtgärd ska lämnas senast den 28 februari varje år från och

med 2021 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och Tillväxtverket (samordnande myndighet). En slutredovisning av uppdraget och en ekonomisk redovisning per åtgärd ska lämnas till regeringen (Näringsdepartementet) och Tillväxtverket senast den 28 februari 2026.

Skälen för regeringens beslut

Den 20 juni 2017 godkände riksdagen regeringens förslag till övergripande mål för livsmedelsstrategin och mål för de tre strategiska områdena Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och innovation (prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet).

Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Livsmedelsstrategin har t.o.m. 2019 genomförts genom en handlingsplan med ett antal åtgärder. Den nationella livsmedelsstrategin är långsiktig med sikte mot 2030. Med dessa åtgärder fortsätter regeringen arbetet mot livsmedelsstrategins mål om en ökad produktion som är hållbar och konkurrenskraftig.

På regeringens vägnar

Jennie Nilsson

Lena Eckerdal Rimsten

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Utrikesdepartementet/HI

Socialdepartementet/SF

Finansdepartementet/BA och KO

Utbildningsdepartementet/ UH och GV

Miljödepartementet/KE och NM

Kulturdepartementet/CSM

Infrastrukturdepartementet/D och DF

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Kommerskollegium

Livsmedelsverket

länsstyrelserna

Naturvårdsverket

Sveriges lantbruksuniversitet

Statens jordbruksverk

Verket för innovationssystem